

KDO PROKÁZAL DOBRODINÍ, NECHŤ MLČÍ; AŤ VYPRÁVÍ TEN, KTERÝ JE PŘIJAL (Seneca)

ČÍSLO 7* ROČNÍK VI* 20. 2. 2013* (ČAS 1 – ročník XVII* Kurýr ročník VIII)

Internetový nezávislý list podporující svobodné myšlení, podnikání a vytváření občanské společnosti především v oblasti ASKIBURGIONU.

Ve druhém století našeho letopočtu žil v Alexandrii slavný astronom a zeměpisec Klaudios Ptolemaios. Podle vyprávění obchodníků a vojáků kreslil mapy vzdálených zemí. Velké pohoří na severu země, v níž podle něj žil velký národ Boiochaimů, označil jako Askiburgion. Přiložíte-li Ptolemaiovu mapu na mapu dnešní, pod Askiburgionem naleznete Nízký a Hrubý Jeseník, část Slezska i střední Moravy. I mezi tvůrci tohoto listu naleznete nejednoho učeného Boiochaima. Na sklonku 19. století si příznivci strany realistické, sdružení kolem T. G. Masaryka uvědomili, že potřebné změny společenské vyžadují více informačních zdrojů. A tak vznikl v roce 1866 list ČAS, od počátku redigovaný Janem Herbenem. V roce 1990 si vydavatelé tohoto listu vypůjčili název i původní grafickou podobu hlavičky a vydávali až do roku 2005 list ČAS v tištěné podobě. A pochopitelně v duchu názorů původní České strany lidové (realistické). Ten pak na několik let, od 3. 2. 2005 do 21. 8. 2008 nahradil internetový deník Bruntálský Kurýr. Tento internetový, dle potřeby i tištěný list ČAS je tedy pokračováním obou zmíněných periodik a měl by v této podobě vydržet co nejdéle. Což bude i dílem vás, čtenářů.

Vydává: občanské sdružení Vlastenecký poutník, Čeladná 711, 739 12 Čeladná, v nakladatelství Moravská expedice®.

Redakce: petr.anderle@tiscali.cz; vpoutnik@tiscali.cz +420 724 100 646. Odpovědný redaktor: Petr Andrlé. Každé vydání najdete také na www.hbl.cz; www.marianka.eu. Objednávky: e-mail s předmětem ČAS* Registrace MK ČR ze dne 22. 3. 2001 evidenční číslo MK ČR E 11 345

Byla to nouze, která naučila Čechy housti?

V detektivkách se tomu říká důkazní nouze. Chtěli byste něco doložit, avšak scházejí doklady. Jelikož i v detektivkách se nacházejí v různých fázích většinou nezávislé soudy, nelze si doklady vymýšlet. Jinak by detektivka neměla smysl. Je zajímavé, že ve skutečném životě je to mnohokrát jinak. Neboť uznat, že vymýšlet si nemá smysl, se lidem většinou nechce. Vždyť pohádky jsou tak krásné.

Prvním z těch, kdo nám zpopularizoval pohádky o naší minulosti, byl Kosmas. Z latiny překládal pověsti a báje jiných národů a vytvořil tak autentické pověsti o dávné minulosti kmene Čechů. Později přispěl Václav Hájek z Libočan, který doplnil všechna „historická fakta“ neuvěřitelně „přesnými“ daty. Poté jsme si ještě pomohli „nálezem“ Rukopisů královédvorského a zelenohorského. Kolik jen na základě těchto padělků vzniklo uměleckých děl, jejichž tvůrci v upřímné víře v obdivuhodnou minulost národa ztvárnili postavy velikánů, kteří vlastně neexistovali. To

vše nijak nesnižuje poutavost Jirákových „Starých pověstí českých“, či umělecký dojem Smetanových oper Libuše, nebo Dalibor. Konec konců i František Palacký věřil, že existoval Jaroslav ze Šternberka, který měl roku 1241 v bitvě u Olomouce zachránit Moravu a celou křesťanskou Evropu před vpádem Tatarů. O tři sta let později to napsal ve své kronice právě Václav Hájek Libočan a mýtus byl na světě. Později umocněn stejnou zprávou v Rukopise královédvorském.

A tak se také stalo, že dne 16. května 1868 byla v Novoměstském divadle v Praze premiéra Smetanovy opery Dalibor, určená k oslavě položení základního kamene Národního divadla. Bohužel děj opery, jakkoli úchvatný nemá žádnou oporu v historii mimo toho, že Dalibor z Kozojed byl uvězněn v dnes známé Daliborce a 13. března 1498 ve 13. hodin mu kat na nádvoří Pražského Hradu sťal hlavu. Stalo se tak právem, protože se Dalibor z Kozojed opakovaně dopustil krádeže. Nejprve na rodovém majetku, byl za to v roce 1490 souzen a odsouzen. O šest let později zneužil vzpoury poddaných na panství Adama Ploskovského a přivlastnil si veškerý jeho majetek, což byla v podstatě neslýchaná krádež. Však také zemský soud, který v roce 1497 řešil z hlediska tehdejší doby právně kvalifikovaně a jeho rozsudek vešel do právní historie jako „Daliborův nález“. Dalibor z Kozojed byl obviněn, že si přivlastnil Adamovu tvrz v důsledku selské vzpoury, čímž vlastně jako feudál podpořil rebely proti druhému feudálovi. Proto také bylo právní zdůvodnění „Daliborova nálezu“ vtěleno do zákoníku v roce 1500 (Vladislavské zřízení zemské) a také o více než sto let později (1627) do Obnoveného řízení zemského, kde bylo navíc ještě doplněno o trest konfiskace majetku feudála, který by rebely podporoval. Jakkoli se nám to může zdát kruté a nesociální, podle tehdejšího práva byl Dalibor z Kozojed popraven právem.

Dobový obraz Černá věž a Daliborka na Pražském Hradě

Jenže to by se nesměly šířit pověsti o té „nespravedlnosti“ mezi prostým lidem tak intenzivně, že již v polovině šestnáctého století byla do té doby bezejmenná věž za purkrabským palácem na Pražském Hradě zvána Daliborkou. A posléze se Dalibor dostal do literatury. Prvním zpracovatelem jeho příběhu v lidovém podání byl český spisovatel a

kněz Jan František Beckovský (1658 -1725). Nelze mu upřít vlastenectví spočívající v tom, že publikoval převážně česky, ani to, že vydal a mírně upravil Hájkovu kroniku pod titulem „Poselkyně starých příběhů českých“. Beckovský již uvádí Daliborův příběh s tím, že si vězeň zakoupil housle a tak znamenitě se vycvičil, že se mu v Praze „nemohl nikdo rovnati“. A lidé mu udělovali almužnu, z níž platil dle tehdejšího zvyku své žalářování. Pověst přejal do svých „Starých pověstí pražských“ Adolf Wenig (1874-1940) a současně ji nově zpracoval Alois Jirásek ve „Starých pověstech českých“. A takto se stal z Dalibora nejen mučedník a dle Jiráskova obránce chudých, první vězeň samouk, který se živil pomocí košíku spouštěného z okna. A tak nám bude tuto pověst vyprávět většina občanů této země, protože onu Jiráskovu pověst o Daliborovi jsme všichni měli v čítankách a v učebnicích dějepisu.

Otázkou zůstává, jak si mohl k trestu smrti odsouzený vězeň v Praze na konci patnáctého století jen tak koupit housle a smyčec. První moderní a použitelné housle vyrobil Ital Andrea Amati (1500- 1577), někdy v polovině šestnáctého století, dochoval se jeho výrobek z roku 1564. Do té doby se žádné housle nedochovaly. Teprve později, v roce 1716 přichází s houslemi *Le Messie* Antonio Stradivari (1644-1737). Že by si Dalibor byl mohl opatřit přece jen nějaký nástroj, který byl předchůdcem houslí (Rebec nebo Lira da braccio) je již vůbec nemyšlitelné.

Zajímavý je v této souvislosti názor spisovatele historických románů Josefa Svátka. Ten poukazuje na to, že v Jungmannově slovníku se užívá pro vězeňský mučící nástroj skřípec, též název housle. Šlo o žebřík opatřený provazy neboli strunami k napínání zločince vyslýchaného útrpným právem. A Daliborův křik při mučení přivábil prý lid pod věž. A zde se prý hovořilo o tom, že nouze (rozuměj bolest) *naučila na houslích hráti, čili pravdu vypovídati*. Svátek totiž znal i druhou verzi onoho známého přísloví. „*Mistr Nouze naučil Dalibora housli*“. A katům byl skutečně mistrovský titul dáván, aby bylo jejich kruté řemeslo poněkud zlidštěno.

Proti Svátkovu výkladu se staví odborníci, kteří tvrdí, že Dalibora nebylo třeba mučit, neboť se u soudu ke svým proviněním přiznal a středověké soudnictví prý zase tak zcela krutosti mučení nezneužívalo. K tomu je třeba ještě poznamenat, že podnět ke vzniku pověsti o Daliborovi mohl dát i Jan Amos Komenský. Nebýval na svých cestách (ještě před emigrací) delší dobu v Praze, takže mohl jen zaslechnout něco o Daliborovi. Proto do sbírky přísloví „Moudrost starých předků“ uvedl, že „*Dalibor nějaký schudna do muziky se dal a hudbou se živil*“. Což asi nebude relevantní pramen.

Otázkou také je, jestli si Václav Hájek z Libočan vymýšlel všechno, nebo jen něco. On totiž píše, že právě Dalibor stál v pozadí povstání poddaných Adama Ploskovského. Což zase nedokazují soudní protokoly. Z čehož plyne, že se o historii nemá lhát.

Jiráskovy verze se ujali i další umělci, nepočítaje v to Zdeňka Nejedlého, který spolu se soudruhem Gottwaldem udělali Jiráskovi po roce 1948 značnou medvědí službu, když začali jeho romány prezentovat jako historické prameny.

A tak jinak znamenitý malíř a výborný knižní ilustrátor Věnceslav Černý (1865 – 1936) je autorem mnoha ilustrací scén nepravdivých, nebo méně pravdivých. Když ilustroval knihy Karla Maye, Julesa Verna, Henryka Sienkiewicze nebo paměti Giacoma Casanovy, všichni věděli, o co jde. Ale když nakreslil Dalibora z Kozojed v okně Daliborky ([viz úvodní obrázek](#)), národ zaplakal nad znamenitým „ochráncem chudých a virtuosem hry na nástroj, který v té době ještě neexistoval“.

Co chcete od mnoha těch, kteří dodnes věří, že soudruh prezident Antonín Zápotocký vždy nějak přelstil ochranku a chodil s kladenskými havíři na pivo.

Petr Andrlé

Mnoho životů

profesora Josefa Charvátá

Profesor MUDr. Josef Charvát (1897-1984) patří nesporně mezi přední české lékaře, avšak jeho život i kariéru nelze charakterizovat jednoznačně. A popsat ho podrobně v jednom článku nelze.

Byl lékařem i filozofem.

Byl organizátorem českého skautingu, do roku 1938 jeho starostou.

Byl spisovatelem a necelý rok rektorem Univerzity Karlovy, v kteréžto funkci ho vláda nepotvrdila.

Byl aktivním svobodným zednářem a v roce 1969 byl na seznamu budoucích možných československých prezidentů.

Jako lékař léčil Antonína Švehlu, Edvarda Beneše, Klementa Gottwalda a také Martu Gottwaldovou.

Za první světové války sloužil u těžkého dělostřelectva, za druhé světové války (1. září 1939) byl zatčen gestapem a internován v koncentračních táborech Buchenwald a Dachau. Odtud byl propuštěn díky intervenci švédského korunního prince Gustava VI., který znal prof. Charvátá z evropských skautských setkání. *(Mimochodem: tehdy byli v jednom táboře internováni dva doktoři Josefové Charvátové. Jelikož esesáci nevěděli, o kterého jde, propustili pro jistotu oba).*

Již v roce 1924 (rok po promoci) se habilituje jako endokrinolog zajímavou a velice perspektivní prací o účincích inzulínu. Studuje také ve Francii a v Londýně, v roce 1937 zakládá Československou endokrinologickou společnost. Perspektivu viděl také v lékařské kybernetice a například také ve svobodném zednářství.

Jeho tatínek byl kovářem a pracoval u koňské dráhy v Praze. Ve volných chvílích vodil syna do přírody a sbírali spolu motýly, polodrahokamy a trilobity. Již na gymnáziu pomáhal Josef živit rodinu tím, že dával kondice bohatším spolužákům. Přitom se sám naučil anglicky a francouzsky, vedle povinné němčiny a latiny.

Spartánský přístup k životu se mu hodil i při studiu vysoké školy po první válce. Živil se kondicemi a pracoval jako noční hlídač. V padesátých letech to neměl s endokrinologií lehké, musel čelit i různým dalším teoriím o buržoazních pavědách.

Zdá se vám toho na jeden život hodně? Neuvěřitelně mnoho.

Kdy se přesně profesor Charvát stal svobodným zednářem? Nevíme, ale dá se předpokládat, že jeho první kontakty se svobodnými zednáři patří do doby jeho studia na *University of Cambridge*.

První republika byla plná svobodných zednářů, nepatřil k nim pouze Alfons Mucha (jeho je zednářský znak vlevo nahoře), ale také E. Beneš, P. Šámal, J. Schneider, B. Němec, J. S. Machar, J. Masaryk, bratři Čapkové, V. Dyk, J. Kopta, J. Krofta, Ivo Kruliš-Řanda, J. Kvapil, J. Štursa, M. Švabinský a mnoho jiných. O T. G. Masarykovi se říkalo, že je „zednářem bez zástěry“. Masaryk s hnutím otevřeně sympatizoval, leč členem nějaké lóže nebyl (při práci v zednářských lóžích nosí zednáři zvláštní zástěrky – viz obrázek v dalším textu).

V České republice dnes pracuje řada zednářských lóží, avšak svou činnost nijak nepropagují, jak je konec konců pro toto hnutí typické. Jde jim spíše o vnitřní život, sebezdokonalování, vzdělávání, o charitu a podobné aktivity. Zajímavý je projev, který profesor Charvát pronesl na téma „zednářství“ dne 28. 9. 1949. Projev byl publikován teprve nedávno, z pozůstalosti autora. Rozhodně není tak archaický, jak by se na první pohled mohlo zdát.

Dnešní svět a zednářství

Žijeme v převratné době, která mění staré řády a hodnoty. Mnozí z nás si položili otázku, zda také svobodné zednářství neztratilo svůj význam a jakou pozitivní funkci si zachovalo v nové lidské společnosti. K zodpovězení této otázky je třeba několika sociologických poznámek.

Lidská společnost se skládá z jedinců, kteří reagují na různé podněty určitým jednáním nebo chováním. Společenské vědy jako sociologie, politika, národohospodářství atd. se obírají právě těmito vztahy mezi lidmi vzhledem k různým zevním i vnitřním podnětům a podmínkám. Zhruba lze říci, že lidé ve společnosti reagují na vlivy dvojího druhu:

1. Předně jde o vlivy; které vyvolají určitou reakci jen v daném čase a místě. Jakmile podnět přestal, reakce pomíjí. Jde tedy o reakce reflektorické, o úkazy prchavé, partikulární.
2. Mimo to však existuje skupina vlivů trvalých, konstantních, které se uchovávají po léta, desítky let, ba stovky let. Jsou to tedy jakási univerzália, která trvají, i když původní příčina už dávno přestala působit.

Tyto univerzální vlivy nás zde zajímají nejvíce, neboť z valné části jde o určité společenské symboly, tedy faktory psychické, které určují naši víru i naše pověry, naše předsudky a zvyklosti, společenskou mravnost atd. Souhrn těchto vlivů slouží pak jako norma pro naše chování a pro naši kulturu.

Naše chování a jednání v lidském společenství je tudíž určováno dvěma kategoriemi vlivů, tj. vlivy partikulárními a univerzálními. S oběma kategoriemi musíme počítat jako s jevy přírodními. Bylo by omylem vykládat chování lidstva jen animálně a vegetativně, jen biologicky materiálně. Musíme vzít v úvahu také faktory psychické. Jejich zvláštnost je v tom, že mají cíl, že jsou zaměřeny do budoucna, neboť předpověditelně dirigují naše jednání podle norem, jež jsme si pamatovali a vytvořili z minulých zážitků.

Lidstvo si bylo vědomo tohoto rozdílu od nepaměti. Nedovedouc jej vyložit, přičítalo determinující vliv univerzálií nadpřirozeným silám. Po tisíciletí uznávalo normativní vlivy existující mimo naše tělo, tedy existenci Boha nebo duševna nevázaného na hmotu. Přitom promítalo samo sebe do tohoto mimotělesného světa idejí. Vidíme zde ovšem určitou vývojovou linii od primitivního k pokročilejšímu.

V nejstarší lidské společnosti člověk přírodu neovládal a bál se jí. Proto antropomorfizoval vše, co kolem sebe viděl. Oživoval si stromy i řeky, slunce, blesk a hrom, lovnou zvěř, předměty - to vše dovedlo být podle jeho představy buď dobrotivé a milostivé, ale častěji úskočné, mstivé a nepřátelské. Bylo nutno získávat si přízeň oživené přírody, obětovat, a nakloňovat si jednou posvátný strom, podruhé slunce atd. Lidstvo tuto primitivní představu sice dávno už opustilo, ale zcela se jí nezbavilo. Dosud setrvává v pohádkách a pověrách. Dodnes klepeme na dřevo, věšíme jmelí o vánocích nad hlavu, nosíme amulety atd.

Jakmile začal člověk ovládat přírodu aspoň zčásti, jakmile začal zpracovávat suroviny; primitivní animismus automaticky mizel. Pro hnací sílu psychických universalí bylo nutno najít jiný výklad. Nastupují tedy bůžkové, kteří už neoživují jednotlivé předměty; ale představují jisté funkce nebo děje. Tak vznikají bohové orby, lovu, války, lásky; komunikací, hutnictví atd.

Toto promítání lidských zájmů a vášní bylo později nahrazeno systémem ještě dokonalejším. Jak člověk psychicky vyžívá, dostavilo se nutně jednobožství. Leč bůžkové nejsou zcela zapomenuti a systém jediného Boha se vlastně nikdy zcela integrálně neuplatnil. Nakonec i křesťanství zná kromě Boha ještě ďábla: po posledním soudu si tyto dva vlastně rozdělí vládu nad světem. Kohorty podřízených polobohů, tj. andělů, svatých a blahoslavených, jsou stále ještě kompromisem se starou tradicí.

Systém jediného všemocného Boha měl své výhody; neboť dovedl vyložit univerzálie, které determinují naše chování a jednání podle vyšší autority.

Přichází však nový věk, zejména 19. století, s obrovským rozvojem vědy a překotným

zvládnutím přírody. Když se seznaly přírodní zákonitosti, nebylo po jedné místo pro Boha, který by mohl kdykoliv měnit logický sled událostí a zvrátit matematickou předpověditelnost v řadě příčin a následků. Základní věty termodynamické nepřipouštějí transcendentální zásahy, které by nutně co chvíli hrozily funkční katastrofou systému. Roste přesvědčení, že přímou kontrolou přírody nemůže už být pověřen všemocný bůh. Kdyby se měla jeho existence uznat, nebyl by už všemocný: musel by se řídit také přírodními zákonitostmi, čili byl by sám přírodninou, podrobitelnou zkoumání. *(Na snímku vlevo oblečení zednáře – včetně zástěrky)*

Dochází k ostré názorové krizi. Uvolnění transcendentálního pouta vede k hrubému materialismu, který vrcholí ke konci minulého století. Začíná se rýsovat čtvrtá velká epocha, v níž nastupuje ve svá práva Člověk, jako tvůrce i soudce oněch univerzálií, které spoluřídí naše chování a jednání. Společenské vědy se snaží získat nad člověkem onu autoritu, která dříve příslušela Bohu.

Mají kontrolovat a odstranit nejistotu, pocit viny a úzkosti, jimiž je člověk zmítán, mají mu vrátit sebedůvěru. Člověk, který se tak stal kandidátem mistrovství světa a přírody, nemá už padat na kolena jako prosebník žadonící o slitování nadpřirozených sil, ale má se naučit užívat svých rostoucích vědomostí k řízení nejen světa, ale svých soudů. Věda mu k tomu má dát prostředky, ale má ho také naučit plné zodpovědnosti.

Taková je zhruba dnešní situace. Odráží se v neklidu a nejistotě, které dosáhly světového měřítka. Zastavme se nyní na okamžik u otázky, má-li člověk, biologicky vzato, nějaké zařízení, které by vysvětlilo lidský vznik univerzálií, tj. obecně platných a do jisté míry časově konstantních řádů.

Lišíme se od všech známých živočichů svým ústředním nervovým systémem. Všem tvorům vybaveným nervovou soustavou, tudíž i člověku, jsou společny neuronové oblouky, jichž funkce je reflektorická. U člověka však krom toho přímo astronomicky přibýlo nadřazených neuronů, umístěných v tzv. předním mozku a mozkové kůře. Tyto nadřazené neurony jsou sice také spojeny s nižšími reflexními centry, ale dovedou už pracovat zcela samostatně a do značné míry nezávisle na zevních podnětech. Tvoří okruhy, v nichž určitý vzruch obíhá, větví se a stále se opakuje a různě kombinuje bez ohledu na to, že původní příčina dávno zanikla.

Tak si vysvětlujeme např. jeden druh paměti. A právě tyto nadřazené asociační neuronové okruhy dávají vznik formám, které trvají v čase a nejsou bezprostředně závislé na okamžitém podnětu. Tyto neurony nám tedy vlastně tvoří nové psychické reality. Jen tak je možno vyložit, že lidský mozek vymyslel např. diferenciální rovnice, vypracoval systém logiky, vypočetl strukturu atomu dříve, než se o ní mohl přesvědčit rentgenovou difrakcí, že lidský mozek dovede předvídat a účelově myslet dopředu atd.

Dnes ovšem víme, že univerzália mohou vznikat i mimo živou hmotu a že se docela dobře obejdeme bez předpokladů jejich iracionální existence. Podařilo se totiž sestrojít ultrapočítací elektronkové přístroje, jakési umělé mozky, které mají také paměť, pracují logicky, automaticky třídí a dosazují do rovnic, co je třeba, hlavně však pracují účelně, s jistým zaměřením do budoucna. Ostatně každý robot a servostroj má určené a plánovité usměrnění do budoucna, je-li vybaven tzv. negativní zpětnou vazbou.

Nadřazené neuronové okruhy nejsou však privilegiem jen moderního člověka. Člověk je zřejmě získal velmi záhy; byť i snad méně dokonalé, a to už v dobách, kdy se začal v řadě živočišstva vyvíjet jako zvláštní druh. Jinak bychom si nedovedli vyložit, proč je člověk jediným známým živočichem, který na sebe bral rizika, jichž se jiní tvorové neodvážili. Ostatní tvorstvo se prostě přizpůsobovalo zevním životním podmínkám.

Člověk však šel proti nim. Opustil bezpečí lesa a jeskyň. Nebál se ohně. Pustil se odvážně přes oceán. Odpoutal se od pout pevné země a nyní uvažuje o dobytí meziplanetového prostoru. Kdyby o našem jednání a chování rozhodovala jenom reflexní činnost na dané zevní podněty; nebylo by to vše možné. Zodpovědná je právě ona nová vnitřní realita, které říkáme lidský duch a jejímž anatomickým podkladem jsou nadřazené neuronové okruhy.

Pouhými reflexy bychom nevyložili, proč tento duch třídí, kombinuje a myslí dopředu, proč je zvědavý a kritický, proč přesahuje rámec pudů a instinktů nebo pouhého opakování nastřádaných vjemů.

Jak už řečeno, není v tomto vzrůstajícím se panství člověka nad přírodou místa pro všemocného Boha. Je ovšem ještě jiná možnost než pouhé jeho škrtnutí, a tou je změna jeho pojmu. Nikoli už představa Boha všemocného, nýbrž Boha jako tvůrce zákonů, jimž se sám musí podrobit. I to je ovšem pouhá antropomorfizace čili promítání sebe sama. Vždyť člověk tvoří např. společenské zákonitosti, ale sám se jim podřizuje věda, že by jinak došlo k chaosu a anarchii. Primitivní materialismus minulého století je šťastně za námi. Domyšlen do důsledků vedl k naprostému determinismu, v němž už nebylo místa pro svobodné rozhodování. Nakonec ústil do fatality, předurčení, rasismu atd. Tento materialismus vyplynul zcela přirozeně z charakteru vědy, která v minulém století kladla takový důraz na hmotu, energii a pohyb. Vedla ke kultu síly a moci, k mechanizaci a hmotnému blahobytu, k nelítostnému zápasu o přežití nejschopnějších, nejdravějších a nejméně ohleduplných. pokroky vědy zničily pověry starého duchovního a náboženského řádu, byly však na nejlepší cestě stvořit novou pověru, pověru v moc vědy.

Starověk byl duchovně orientován hlavně k filosofii. Středověk se obírá převážně teologií. Novověk se orientuje k vědě a hledá v ní náhradu za ztraceného Boha. Vědecký rozvoj vede

k celé řadě filosofických koncepcí, z nichž vytkneme dva protilehlé póly: liberální laissez faire, v němž blahobyť jednotlivce je nejvyšším cílem, a socialismus včetně třídního boje, který dbá o prospěch kolektivu, nejprve jen jedné třídy, později všech. Zatím oba směry vedly k hypertrofii státu, ale lidstvo ví a ještě spíše cítí, že stát jako exkluzivní činitel nadřazený společnosti je fikce, která musí ustoupit lepšímu uspořádání, v němž se pojem státu stane jen jedním z činitelů souřadných a nikoliv činitelem dominantním.

Věda tedy při svých nesmírných zásluhách o pokrok lidstva není prosta viny. Byla příliš rozdrobena a izolována, příliš vyspecializována, bez kontaktu s širokými vrstvami, ale také bez vzájemného kontaktu. Ztrácela proto porozumění pro celek a ani si neuvědomila, že chladným a neosobním rozpitváváním hodnot jen posiluje v lidech primitivní agresivnost a s ní také primitivní úzkosti a strachy. Vzala lidem transcendentní jistotu a tím v nich zesílila pocit vnitřní i zevní nejistoty. Technický rozvoj vedl sice k postupu civilizace, nikoliv však k postupu kultury.

Odtud snaha moderních vědců o získání ztracené rovnováhy a úměrnosti. Věda vychází ze své izolace a společnost naopak se přestává dívat na vědce jako na zajímavé podivíny a právem od nich očekává, že svou práci postaví do služeb veškerenstva. Rostoucí zodpovědnost vědců nutně vede k tomu, že se hledá také kontakt mezi jednotlivými oblastmi vědy; že se snažíme vzkrísit zaniklou vrstvu polyhistorů a že hledáme globální vzdělání, jež by odstranilo chyby příliš úzké specializace.

Kdybychom chtěli užít dnešní terminologie, mohli bychom také říci, že věda minulého století se tak intenzivně zabývala kvantitami, že zanedbala kvalitu. Teprve nyní opět stoupá zájem o kvalitu. Budiž mi dovoleno, abych právě zde navázal první poznámku o zednářství. Náš řád je po výtce zaměřen kvalitativně. Zednářství nikdy nebylo masovou organizací. Vyhledávalo a sdružovalo jen nejlepší z dobrých, nesnažilo se o získání moci. Soustředilo se na zlepšování svých členů v naději, že ti zase budou pramenem zlepšování svého okolí. Klade důraz na charakter, na kulturu ducha, nikoliv na technologické znalosti. Neznalo rozdílů náboženských, jazykových, rasových či hospodářských. Nebylo principem civilizačním, ale kulturním. Historicky se konstitovalo jako řád v začátku 18. století, čili právě v dobách začínajících konfliktů, kdy feudální struktura byla sice ještě u moci, ale nová průbojná měšťanská třída už ohlašovala svůj nástup. V době onoho přerodu byl kvantitativní mocenský zápas hlavním zájmem společnosti, a právě tehdy se seskupují ti, kteří chtějí soustředit jen kvalitu, nespoutáni mocenskými zájmy ani státu, ani církví, ani společenských tříd.

Všimněme si nyní dalšího zednářského požadavku, tj. uznávání Nejvyššího stavitele všech světů. Řekl jsem, že moderní věda nehodlá uznat starý pojem všemocného Boha, ale otázka není tak jednoduchá. Věda se musí nejprve vyrovnat s principem kauzality a finality. Dokud se v řadě událostí uznávají příčiny a následky, nelze se vyhnout otázce po smyslu věcí a dějů, po smyslu života. Logicky se pak vnucuje problém začáteční příčiny a konečného výsledku, čili nakonec zase princip Boha. A tak vidíme, že se v moderní vědě objevují směry, které už zcela opouštějí i princip kauzality a finality.

Touha po absolutních hodnotách se zmenšuje. Uznává se víc a víc relativnost všeho, co prožíváme a pozorujeme. Pochybuje se o absolutní platnosti přírodních zákonů, které se považují jen za výraz lidské schopnosti, jak vykládat pozorovaná fakta. Jinými slovy začíná se pracovat v otevřeném systému, který se už nezajímá ani o finalitu, ani o nezměnitelné pravdy a v němž prostě za sebou jen následují jednotlivé děje, trvale měnlivé, tvárné a pohyblivé. Žádný z nich není identický s tím, co předcházelo a co bude kdykoliv následovat, a to ani v čase, ani v prostoru, ani ve vlastní podstatě. Místo kauzality se tedy uznává jen série událostí, které následují jedna po druhé a vzájemně se pozměňují. A při tom »následek« je předpověditelný jen do jisté míry, a proto se místo klasické matematiky zavádí princip neurčitosti a i pro malá čísla počet statistický.

Tento revoluční názor má tu výhodu, že je ověřován vědeckými výzkumy. Ale má i své vady. Je pravda, že se dnes už tolik nepídíme po průkazu absolutní platnosti nějaké hypotézy;

jako spíš její užitečnosti, a že hlavně uznáváme ty pracovní hypotézy, které nám pomáhají získávat nebo stupňovat kontrolu nad věcmi nebo událostmi. Pak je ale sporno, jak by nám mohla pomoci právě ve společenských vědách hypotéza obecné neurčitosti a náhody; která vylučuje kauzalitu. Moderní společenské vědy sice už opustily rigidní systém a uznaly měnlivost a vývoj událostí a nutnost přizpůsobivosti. Přece však s jistým řádem na předpověditelné časové úseky nutně musejí počítat, chtějí-li se vyhnout úplné anarchii. Totéž platí pro biologické vědy, neboť i tam princip úplné náhody je neslučitelný s pozorovanými fakty. Konečně i počet pravděpodobnosti a počet statistický mlčky předpokládají přece jen jisté zákonitosti. V praxi tudíž princip kauzality byl sice setřen, nikoliv však překonán. A tak vidíme, že právě dnes mnozí zodpovědní vědci se už neodvažují kategoricky popřít existenci Boha. Primitivní představy předcházejících pokolení nemohou ovšem uspokojit nikoho, kdo vědecky přemýšlí. Máme odpor k dogmatům a rigidnímu církevnictví. Požadujeme, aby každý soud byl podrobitelný výzkumu a kritice.

Proto poctivě přiznáváme, že zavrhnuvše starý pojem Boha, který kdykoliv mohl zasahovat protipřírodně, nedovedeme dosud definovat nový pojem Moci, která způsobila, že při nesmírné složitosti všech věcí a dějů přece jenom se zachovává jistý řád. Jestliže jsme ztratili jednoho Boha, nedovedli jsme dosud stvořit druhého. Zejména dosud neumíme odpovědět, zda bude sídlit v člověku samém, nebo mimo něj.

Tak či onak, hrubý determinující materialismus minulého století postačí k spokojenosti už jen hrstce polovzdělců. To jsou oni libertini a ateisti, jak o nich mluví naše Staré povinnosti. Zednářství nevnučuje nikomu konkrétní představu určitého boha. Uznávajíc Nejvyššího stavitele všech světů, chce vlastně, aby se jeho členové řídili vyšším mravním řádem, který je zaměřen daleko dopředu a ve prospěch celku. Odtud idea stavby chrámu lidství, celého lidství, nikoli jen členů řádu.

Uzavřenost řádu tomu neodporuje. Nejde přece o společnost tajnou, nýbrž výběrovou. Její tajemství jsou jen tajemstvím našich srdcí. Je to bratrství ušlechtilé tolerance a kvality v dnešním světě kvantit, které se zajímá o ty kulturní hodnoty ducha, jichž nelze měřit a

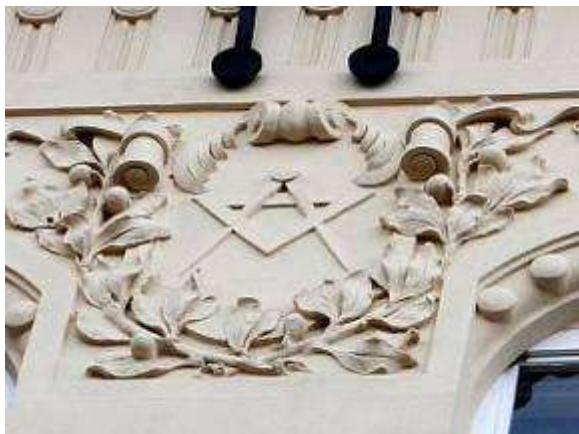
vážít, ani vyjádřit penězi. Nejde o neplodnou skupinku lidí stranících se ostatních společností. Vždyť každý z nás se slavnostně zavazuje k veřejné mravnosti a k práci za zlepšení celku. Je jasno, že musíme začít nejprve sami u sebe a že se tak lépe děje v uzavřené lóži než pod širým nebem. *(Vlevo klasický zednářský znak)*

Slovo o zednářské symbolice. Není účelem, nýbrž prostředkem. Jakmile si zednářství vytklo, že překročí hranice, které mezi sebe uměle nakupili lidé v předsudcích národnostních, rasových, náboženských, politických, hospodářských a kulturních, muselo použít výrazových prostředků, jež by byly přístupny všem lidem dobré vůle. Touto nadnárodnostní řečí je symbolika. Zednářství si ji nevymyslelo. Je zjevem specificky lidským a žádný jiný živočich ji

neužívá. V symbolech píšeme a mluvíme, v nich také myslíme a cítíme. Vznik symboliky nerozlučně provází rozvoj lidské species na zemi do naprosté odlišnosti od veškeré ostatní živé i neživé přírody. Už nejprimitivnější společenský řád užíval sociálních symbolů a dnešní společnost je přímo nabita symbolikou všeho druhu. Sociálními symboly jsou např. slova jako kapitalismus, imperialismus, socialismus, třídní boj, volná soutěž, dobro, zlo, mravnost, idealismus, materialismus, atd. Jsou to právě tyto ideologické symboly; které jakožto univerzália hýbou lidstvem. Symbolika nás provází od narození do smrti.

Každá kniha, každá číslice, každý samoznak v dopravních signálech, každá státní vlajka atd. jsou jen a jen symboly. Nuže, proč by se zednářství nemělo držet své symboliky? Také

pro nás má např. úhelnice, kružnice nebo krychle význam univerzálií, které si zachovávají svou platnost v čase a v událostech. Také pro nás jsou tyto symboly vodítkem pro naše chování a jednání, vodítkem mnohem méně měnlivé než leckteré jiné symboly lidské společnosti. Nejsou totiž zaměřeny k bezprostřednímu prospěchu jednotlivce nebo jisté skupiny lidí, ale ke vzdálenému dobru celku.

(Na snímku vlevo zednářský znak na domě v ostravské Šmeralově ulici. Ten patřil kdysi ostravským zednářům, jejichž loži

spoluzakládal vysoký zednářský činitel malíř Alfons Mucha. Dnes se zednáři v Ostravě opět scházejí, ale v jiném domě)

Poznámka redakce: 14. března 1932 založilo 8 svobodných zednářů zednářský kroužek s názvem *Lux in tenebris (Lux in tenebris – spis J. A. Komenského, vydaný roku 1657 v Amsterdamu)*. Předsedou byl zvolen František Durďák. 27. dubna 1935 byla založena lóže *Lux in tenebris* v Moravské Ostravě. U jejího založení byl Nejjasnější veliký mistr Karel Weigner a Svrchovaný veliký komandér Alfons Mucha. Místrem lóže se stal František Durďák. O vzkříšení svobodného zednářství v Ostravě se po druhé světové válce pokusil zednářský kroužek, který vznikl 21. března 1993 pod názvem *Lux in tenebris (chtěl tak navázat na ostravskou tradici)*. Samostatná lóže byla založena pod stejným názvem 7. května 1994 (Ze současných oficiálních stránek hnutí).

Zednářství je často považováno za přežitek, za romantickou hříčku, nebo naopak za podezřelou tajnou moc. V dnešním světě nemá snadné postavení. Schizofrenická věda minulého století nepřivedla lidstvo k bratrství, nýbrž naopak vystupňovala jeho sobectví a bezohlednou agresivnost, jeho strach a nejistotu. V tomto zápase všech proti všem stojí osamocena skupina mužů, kteří prahnou po opravdovém bratrství, po světovém smíření na vyšší kulturní a duchovní úrovni. Jejich řád vznikl za feudalismu, přežil měšťanskou revoluci a liberální demokracii, vchází do éry socialismu. Nemohl se stát masovým hnutím, protože lidstvo není dosud zralé. Nová doba se teprve rodí, její červánky se ukazují nad obzorem. Stojíme pevně hledíce k Věčnému východu, nemajíce se zač hanbit. Chtěli jsme, chceme a budeme chtít, aby hrubý kámen byl i nadále trpělivě otesáván.

Naším posláním je práce a stavba. Naše vyznání neodporuje v ničem, co je ušlechtilé, mravné a dobré. Naše řady nejsou uzavřeny nikomu, kdo má dobrou vůli. Naše existence není v rozporu s vědeckým pokrokem. Nejsme dogmatiky, nevyznáváme nic, co by bylo proti zdravému rozumu. Kdo k nám přichází s fantastickými a iracionálními představami, bude zklamán. Kdo doufá, že je zednářství pouze k osobnímu prospěchu, nepatří mezi nás. Kdo chce použít zednářství k mocenskému zápasu, nechť opustí naše řady. Ten, komu lidské jednání je jen výslednicí primitivních materiálních podnětů, není zednář.

Naše řady prořídly; ale kruh rukou a srdcí se nerozломil. Víc než kdy jindy je naší povinností, abychom zdobili svůj řád svými skutky. Rodí se nová doba. Dbejme, abychom jí byli hodni a aby nás našla připraveny k nejvyšší zednářské povinnosti, k službě lidskosti.

(nepublikovaný text z 28. 9. 1949 z pozůstalosti autora, edičně připravila Hana Vrbová - "Analýza literární pozůstalosti profesora Josefa Charváta, Sborník lékařský 1995). Doprovodné vyobrazení redakce ČAS.

HISTORICKÝ KROK PAPEŽE BENEDIKTA XVI

kardinál Miloslav Vlk

Světová i domácí média neustávají sledovat a reflektovat z nejrůznějších stran zřeknutí se úřadu papeže Benedikta XVI. Je to pochopitelné. Jde o naprosto neobvyklou událost v dějinách církve, zvláště dnes, v moderní době. Tento čin také nesmírně silně kontrastuje se současnou společenskou a politickou scénou ve světě. Církev je často chápána jako jedna ze společensko-politických světových institucí, a není vnímán její zcela odlišný duchovní charakter. Politické a společenské systémy se v dějinách světa vyvíjejí a mění, poněvadž jejich tvůrci jsou lidé.

První z apoštolů v čele církve, Petr, je z ustanovení Ježíše Krista. Po Ježíšově ukřižování utekli přestrasení apoštolové z Jeruzaléma domů, do Kafarna, ke své někdejší práci. Ježíš zmrtvýchvstalý se s nimi u jezera setkává. Petra, který ho krátce před tím třikrát zapřel, se ptá,

jestli ho miluje. Po trojí kladné odpovědi mu Kristus svěřuje „stádo“ budoucí církve: „Pas mé ovce!“

Je to jasné potvrzení Ježíšova slova, které Petrovi řekl už dříve u Cesareje Filipovy: „Ty jsi Petr-Skála a na tobě zbuduji svou církev...“ Ježíš vyvolil k této službě Petra, nikoli například Jana, který byl jeho „miláčkem“, nejoblíbenějším apoštolem, a jako jediný věrně zůstal i pod křížem. To je důležitá skutečnost i pro volbu Petrových nástupců. Na tak důležité místo volí Kristus slabé lidi, a nejsou tu obavy, protože Ježíš slíbil, že za nimi bude stát on sám. V evangeliu nenajdeme ani podrobné konkrétní předpisy o „provozu“ Kristova společenství, které by zajišťovaly ty nejzákladnější skutečnosti.

Jestliže toto společenství mělo trvat „až do konce věků“, tak musí zůstat otevřeno pro nejrůznější dějinné a kulturní změny, pro mnoho staletí. Konkretizování a vtělování do různých dob bylo proto ponecháno na apoštolech, aby to udělali, vedeni Duchem svatým, na základě Kristova slova: „Co svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi“ a „Já jsem s vámi po všechny dny až do konce věků“.

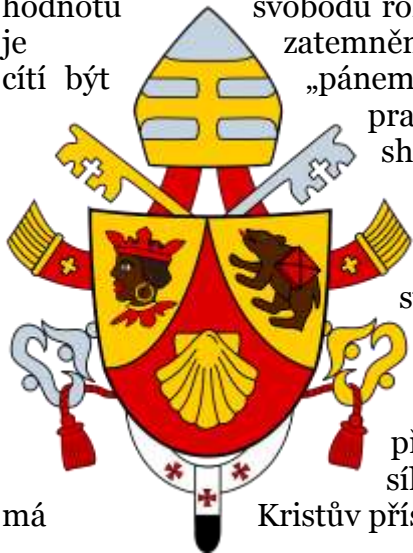
Apoštolové a jejich nástupci potom ustanovili dalšího, aby stál v čele. Takhle to zůstává dodnes. Ani v evangeliu, ani v dějinách církve není nikde žádné ustanovení, že by někdo, tedy nějaká „nadřazená“ autorita mohla papeže odvolat, i když v historii církve byly někdy

ve středověku „konciliární“ úvahy, něco takového rozvinout. Ale to se neuskutečnilo. Proto logicky není ani dnes v kodexu kanonického práva v kánonu 332 řečeno nic o tom, z jakých důvodů se papež může zříci úřadu, ani tam není požadavek, že musí uvést důvod, ani že by tuto abdikaci někdo musel přijmout, tj. schválit. Ale přesto Benedikt XVI. uvádí důvody, proč tento neobvyklý krok dělá: „pro dobro církve.“ Můžeme tedy říci, že papež je v tom nejlepším slova smyslu „suverén“. Jako fundovaný teolog připravuje toto své rozhodnutí výhradně na té „nejvyšší rovině“: v rozhovoru (v modlitbě) s Bohem, s Ježíšem Kristem, od kterého má svůj „mandát“. V této věci se neradí ani s těmi nejbližšími, proto se to také zcela utajilo, žádná „šuška“. Papežovo oznámení bylo naopak jako blesk z čistého nebe.

Přestože papež nebyl podle kanonického práva nucen uvést důvody své abdikace, v dnešní otevřené mediální době bylo nutno uvést dostatečné důvody, protože jinak by jeho krok vyvolal nedozírnou lavinu dohadů a spekulací jak v církvi, tak i mimo ni. A papež to dostatečně logicky zdůvodnil „pro dobro církve“. Tento motiv i konkrétně doložil: papež se nemůže jen tak udržovat na vrcholu církve, a dělat jen to, nač stačí. Jako moudrý a zodpovědný biskup mluví jasně o nutnosti „náležitě vykonávat petrovský úřad“ „v dnešním rychle se měnícím světě“. Všichni, kdo jsme pokročilejšího věku, dobře víme, jak je někdy obtížné ten rychlý běh a změny života sledovat, jim stačit a rozumět. A to platí i o vysoce vzdělaném a intelektuálně mimořádně obdarovaném člověku, jako je papež Benedikt. A nejde jen o rychlý přirozený vývoj ve světě, ale obklopuje nás svět „zmítaný otázkami veliké závažnosti (magni ponderis) pro život víry“. Církev tu nestojí jako jiné světové civilní a společenské instituce, které se musí s tím rychlým během světa poprat a vyrovnat. Ani pro ně to není lehké, to můžeme pozorovat z řady krizí, které společnost prožívá.

V této situaci světa stojí i církev a zvláště po koncilu má být otevřená ke světu. Jí je Kristem dáno božské učení, aby ho věrně zachovávala a předávala i dnešním generacím. Je tu Pavlovo jasné napomenutí: „Nepřizpůsobujte se tomuto světu“. Na straně druhé je tu ale i závažné slovo Kristovo o „znameních časů“. Musíme se snažit dobře jim porozumět a respektovat je při hlásání evangelia tomuto světu. Myslím, že nikdy nebyla společenská a světová situace tak obtížná a komplikovaná, jako je dnes. Dnešní svět uznává jako nejvyšší hodnotu

svobodu rozhodovat se a určovat běh života jen podle vlastního rozumu, je zatměn a ovlivněn emocemi (to vidíme u našich politiků). Člověk se cítí být „pánem světa“. Svět s takovýmto způsobem uvažování nehledá pravdu ani tu přirozenou, racionální, která znamená prostou shodu našeho poznání s reálnou skutečností, která existuje, a ještě méně hledá pravdu duchovní. Tato společnost vyvíjí velký tlak na církev a její představitele, že se musí přizpůsobit tomuto povrchnímu přechodnému myšlení světa, jeho relativismu, hodnotám jen lidským. Církev tu stojí s učením, které jí světil Kristus a má toto božské učení nejen uchovávat neměnné, ale Kristus jí uložil, aby toto věčně platné jádro i tomu dnešnímu, takto vypadajícímu světu předávala. A to je nadlidský úkol. V pokročilém věku ubývají síly a schopnosti tohle vše strávit a správně řešit, i když papež má Kristův příslib: „Já jsem s vámi až do konce věků.“

Církev není jen evropská, ale světová. Právě dnes se rozvíjí nejvíce v ostatních vzdálených kontinentech. A to vyžaduje cestovat. K tomu všemu je třeba nejen fyzických, ale především duševních sil. Těm všem tlakům je vystaven nejen papež, ale i jeho podřízení. Mnohdy někteří podléhají vlivu určitého světského myšlení nebo snaze řešit věci po svém a „zachraňovat“ církev. Myslím tu na různé současné proudy v církvi.

V této situaci světa, kde každý kritizuje často bez znalosti skutečné pravdy a bez jakékoliv kompetence, je třeba mnoho duševních sil tento často nespravedlivý a neoprávněný tlak unést. Takže papežův mimořádný, po dlouhá staletí v církvi nepřítomný krok, je nutné chápat v tomto širokém kontextu, který jsem jen stručně nadhodil a který je ještě mnohem složitější. Papež ho ostatně zmínil...

Mnoho lidí, zvláště mimo církev, velmi hodnotilo tento papežův krok jako výraz odvahy, moudrosti a pokory. Papež projevil odvahu ke kroku, který v církvi po dlouhá staletí neudělal žádný z jeho předchůdců. Věděl, že tento čin vyvolá mnoho diskusí a dohadů. Zvažoval ho před Bohem a došel k „jasnému poznání“, že prospěch církve má přednost před všemi ostatními důvody a ohledy. Tím ukázal své hluboké zakotvení v Bohu a moudrost, kterou se vyznačoval při svém pontifikátu. Jistě tu bylo zapotřebí i velké pokory, aby jako člověk, který stojí na místě tak vysoké zodpovědnosti ve světě, která mu přináší respekt a uznání, uznal ve svém prohlášení svou „neschopnost spravovat úřad“, svou slabost a nedostatek sil pro toto světové poslání, které mu bylo svěřeno.

Tento papežův krok je velkým svědectvím stylu myšlení v církvi. Když se rozhlédnu okolo sebe, zvláště po našem světě, vidím, jak se někteří i inteligentní politici snaží udržet ve své funkci a jak se jim nechce opustit ty nejvyšší posty v přesvědčení, že to nikdo jiný není schopen dělat tak dobře, tak mě velmi těší toto Benediktovo svědectví. Pokud u nás v politice někdo více vyčnává, tak se ho politik snaží ponížít, aby sám zůstal „na výsluní“. Papež chce odejít do ústraní, zmizet z očí světa a do běhu událostí nezasahovat.

I konkláve a způsob volby nového papeže bude ukázkou té nejdemokratičtější volby na světě. Žádná církevní instituce nebude dávat jakékoliv směrnice k výběru kandidátů, nebude sestavena žádná kandidátka. Je dokonce přísně, pod církevními tresty, zakázáno dělat volební skupiny, dělat kampaň pro určité kandidáty. Když si vzpomenu na tu naši ostudnou prezidentskou kampaň vedenou všemi možnými nečestnými, nepravdivými a neetickými prostředky, tak církevní „volební“ akce je opravdu „božsky“ čistá. Sám jsem to zažil. A zastoupení jsou reprezentanti celé světové církve. To, že starší kardinálové se aktivně volby nezúčastní, je rozhodnutí správné, protože mentalita starší generace je trochu odlišná a církev musí odpovídat co nejvíce aktuální situaci ve světě, kterou zřejmě lépe reprezentují mladší kardinálové. Víím, že některá média si budou asi vymýšlet, aby volební styl církve pošpinily, ale to už v tomto našem světě tak je.

Účast na volbě má i celá církev, protože už teď se konají modlitby za dobrou volbu papeže, prosby k Duchu svatému, který je nejdůležitějším činitelem při papežské volbě.

18. 2. 2013 www.kardinal.cz

HOMILIE PAPEŽE BENEDIKTA XVI. PŘI MŠI SVATÉ VE STARÉ BOLESLAVI

PONDĚLÍ 28. ZÁŘÍ 2009

Páni kardinálové, ctihodní bratři v biskupské a kněžské službě, drazí bratři a sestry, milí mladí přátelé,

s velikou radostí se s vámi setkávám dnes ráno, kdy se chýlí ke konci má apoštolská cesta v milované České republice. Všechny srdečně zdravím, především pana kardinála arcibiskupa, jemuž jsem vděčný za slova, která mi přednesl vaším jménem na začátku této eucharistické slavnosti. Svůj pozdrav adresuji i dalším kardinálům, biskupům, kněžím a zasvěceným osobám, představitelům laických hnutí a sdružení, a obzvláště mládeži. Vítám pana prezidenta republiky, jemuž srdečně blahopřeji k jeho jmeninám; blahopřání posílám všem, kdo nosí jméno Václav, a celému českému lidu v den jeho státního svátku.

Dnes ráno nás u oltáře sjednocuje slavná vzpomínka na mučedníka svatého Václava, jehož relikvie jsem před mší svatou uctil v bazilice jemu zasvěcené. Svou krví skropil vaši zem. Jeho orlice, kterou jste vybrali jako znak mé návštěvy zde – před chvílí to připomněl váš kardinál arcibiskup – je historickým symbolem vznešeného českého národa. Tento veliký světec, kterého rádi nazýváte „věčným“ knížetem Čechů, nás zve, abychom vytrvale a věrně následovali Krista, vybízí nás, abychom byli svatí. On sám je vzorem svatosti pro všechny, obzvláště pro ty, kteří řídí osudy společnosti a národa. Avšak ptáme se: je svatost v dnešní době ještě aktuální? Anebo je to spíše něco, co je málo přitažlivé a nedůležité? Nehledají se dnes více úspěch a lidská sláva? Avšak jak dlouho trvá a jakou cenu má pozemský úspěch?

Minulé století – a vaše země toho byla svědkem – vidělo padnout nemálo mocných, o nichž se zdálo, že dosáhli výšin takřka závratných. A najednou byla jejich moc pryč. Ti kdo popírají Boha, a v důsledku toho postrádají úctu k člověku, mají – zdá se – snadný život a dosahují materiálního úspěchu. Stačí však nahlédnout pod povrch a zjistíme, že tito lidé jsou nešťastní a nespokojení. Pouze ten, kdo v srdci uchovává posvátnou „bázeň Boží“, má důvěru i v člověka a dokáže věnovat svůj život vytvoření spravedlivějšího a bratrského světa. Dnes je třeba lidí „věřících“ a „věrohodných“, připravených rozšířit do každé oblasti společnosti ty křesťanské zásady a ideály, jimiž se inspiruje jejich jednání. To je svatost, univerzální povolání všech pokřtěných, které je vede, aby plnili své povinnosti věrně a s odvahou, aby nehleděli na vlastní sobecký zájem, ale na společné dobro, a hledali v každém okamžiku Boží vůli.

V evangeliu jsme k tomu zcela jasně slyšeli: „Neboť co prospěje – říká Ježíš – člověku, když získá celý svět, ale ztratí svou duši?“ (Mt 16,26). Pán nás tak vybízí, abychom si uvědomili, že skutečnou hodnotu lidské existence nelze měřit jen pozemskými statky a pomíjivými zájmy. Nejsou to hmotné věci, které by uspokojily nesmírnou touhu ukrytou v srdci každého člověka po nalezení smyslu vlastního života a po štěstí. Proto Ježíš neváhá navrhnout svým učedníkům „úzkou“ cestu svatosti: „Kdo však svůj život pro mne ztratí, nalezne ho“ (v. 25). A dnes ráno nám jasně opakuje: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mě!“ (v. 24). Jistě, je to tvrdá řeč a je těžké ji přijmout a uskutečnit. Svědectví světců a světic nám však dokazuje, že je to možné, svěří-li se člověk Kristu a spolehne se na něj. Příklad svatých povzbuzuje každého, kdo si říká křesťan, aby byl důvěryhodný, tedy žil v souladu s principy víry, kterou vyznává. Opravdu nestačí působit zdáním dobrého a čestného člověka; je třeba jím skutečně být. A dobrý a čestný je ten, kdo nezakrývá sám sebou světlo Boží, nevynáší sebe, nýbrž nechává skrze sebe prosvítat Boha.

To je i poučení ze života svatého Václava, který měl odvahu dát přednost království nebeskému před kouzlem pozemské moci. Jeho pohled se nikdy neodloučil od Ježíše Krista, který za nás trpěl, a dal nám tak příklad, abychom šli v jeho stopách, jak píše svatý Petr v druhém čtení, které jsme před chvílí slyšeli. Jako Pánův poslušný učedník, mladý kníže Václav zůstal věrný učení evangelia, jež mu vstúpila jeho svatá babička, mučednice Ludmila. Proto ještě předtím, než se pustil do budování pokojného soužití ve své vlasti a se sousedními zeměmi, postaral se, aby upevnil křesťanskou víru. Proto povolával kněze a stavěl kostely. V první staroslověnské „legendě“ čteme, že „přísluhoval služebníkům Božím, mnohé kostely zdobil zlatem“ a že „všem chudým prokazoval dobrodiní, nahé odíval, lačné krmil, pocestné přijímal podle slov evangelia, vdovám nedal ukřivdit, všechny lidi, chudé i bohaté miloval“. Od Pána se naučil být „milosrdný a milostivý“ (resp. žalm) a prochnut duchem evangelia dokázal odpustit i bratru, který usiloval o jeho život. Právem ho proto vzýváte jako „dědice“ svého národa a ve vám dobře známé písní jej prosíte, aby mu nedal zahynout.

Václav zemřel jako mučedník pro Krista. Je zajímavé si povšimnout, že Boleslav se sice bratrovraždou zmocnil pražského knížecího stolce, avšak koruna, kterou si pak vkládali na hlavu jeho následníci, nenesla Boleslavovo jméno. Nese naopak jméno svatého Václava, na svědectví, že „trůn krále, který soudí chudáky spravedlivě, bude stát navěky“ (srov. dnešní liturgie hodin). To lze hodnotit jako zázračný zásah Boha, který neopouští své věrné: „Nevinný poražený zvítězil nad krutým nepřítelem stejně jako Kristus na kříži“ (srov. *Legenda o svatém Václavu*), a krev mučedníka nevolala po nenávisti a pomstě, ale po odpuštění a míru.

Drazí bratři a sestry, poděkujme společně v této Eucharistii Pánu, že vaši vlasti a církvi dal tohoto svatého panovníka. Zároveň se modleme, abychom jako on i my rozhodným krokem putovali ke svatosti. Je to samozřejmě těžké, neboť víra je stále vystavována mnoha zkouškám; když se však necháme přitahovat Bohem, který je Pravda, bude náš krok pevný, protože poznáme sílu jeho lásky. Kéž tuto milost získáme na přímluvu svatého Václava a dalších svatých ochránců českých zemí. Ať nás ochraňuje a vždy nám pomáhá Panna Maria, Královna míru a Matka lásky. Amen!

Vážení podnikatelé,

každý výběr informačního systému a jeho implementace je pro implementujícího **velmi riskantní a drahý krok**. Aby projekt byl úspěšný, musí být splněno několik podmínek. Ten, kdo nový informační systém vybírá, je ve velké nevýhodě před těmi, kteří jej prodávají. Proto nabízíme posluchačům **seznámení s úskalím, stanovení cílů tohoto kroku, přístupy k výběru vhodného dodavatele, sestavení zadávací dokumentace, způsoby provedení výběrových řízení a častými chybami, které se v nich dělají a nakonec problematikou návrhu a sjednání smluvního vztahu a cen**. Krajská hospodářská komora MSK a VIAVIS a.s. si vás tímto dovolují pozvat na seminář **[Jak vybrat informační systém a nespálit se](#)**.

Termín: **středa 6. března 2013 od 9.00 – 13.00 hod.**

Místo konání: **restaurace Fclub**, Výstavní 2224/8, 709 00 Ostrava-Mariánské Hory (suterén budovy sídla KHK MSK)

Program semináře:

8.30 – 9.00 hod.	registrace účastníků
9.00 – 10.00 hod.	Fáze a rizika výběru informačního systému Zásady při vytváření zadání pro výběr IS Organizace výběrových řízení, hodnocení nabídek
10.00 – 11.00 hod. zapomíná	Sjednávání implementačních smluv, na co se často zapomíná Zásady pro jednání o ceně
11.00 – 11.30 hod.	Přestávka s občerstvením
11.30 – 13.00 hod.	Vedení implementačních projektů a řízení celé implementace. Možnosti a výhody využití dotačních titulů na pořízení IS Diskuse

[POZVÁNKA KE STAŽENÍ ZDE](#)

Přednášející: **Ing. Vladimír Lazecký** a **Ing. Nataša Šarmanová**

Přednášející jsou konzultanti **[VIAVIS a.s.](#)** – experti na tyto projekty s dlouholetou zkušeností v oblasti výběru informačních systémů, smluvních vyjednávání.

Účastnický poplatek:

členové HK ČR	- 1.452,- Kč (1.200,- + 21% DPH)
ostatní	- 2.420,- Kč (2.000,- + 21% DPH)

Způsob úhrady: platebním převodem na účet č. 373630443/0300 **do 4. 3. 2013**, jako variabilní symbol uveďte kód **1311**, specifický symbol = vaše IČ

Poznámka: Účastnický poplatek je smluvní, v případě neúčasti se nevrací. Je však možné vyslat náhradníka. Poplatek zahrnuje náklady spojené s přípravou a realizací semináře, písemné podklady a občerstvení. Účastníci obdrží u prezence doklad o zaplacení. KHK Moravskoslezského kraje je plátcem DPH (DIČ: CZ47673192).

Uzávěrka přihlášek a plateb: **4. 3. 2013** (kapacita omezena)

REGISTRACE PŘIHLÁŠEK: na webu **www.khkmsk-registrace.cz** (potvrzení o registraci Vám následně přijde e-mailem).

Vážení kolegové a přátelé, přijměte pozvání na přednášku

Císař a král Zikmund Lucemburský netradičně a objektivně

Přednáška se uskuteční ve středu 20. 2. 2013 v 18.00 hod. v Klubu zastupitelů města Brna, Mečová 5, Brno.

Přednášet budou dr. Luděk Šubert a Mgr. Jan Schánělec. Po přednášce bude volná diskuze na dané téma a přednášející erudovaně vysvětlí případné dotazy. Tato přednáška zahajuje přednáškový cyklus z naší dávné i nedávné minulosti programově zaměřený na mýty a účelové historické manipulace, kterých jsou naše dějiny bohužel plné. Přednáška se koná u příležitosti 645. výročí Zikmundova narození. Věřím, že Vás toto téma zaujme a těším se na setkání.

S pozdravem Jiří S. Pospíšil; Sdružení monarchistů Brno

Pěkný den,

po delší odmlce a překonání technických obtíží (byť ještě nějaké mouchy řešíme :-)) se Konzervativní listy opět ucházejí o vaši čtenářskou přízeň... Nové číslo je konečně na světě, užijte si jej na www.konzervativnilisty.cz. Srdečně, za redakční team, Jan Kubalčík

EU podpoří výstavbu dálnice D3

Evropská unie přispěje částkou více než 700 000 EUR z programu TEN-T na studii týkající se výstavby, provozu a údržby úseků dálnice D3 prostřednictvím partnerství veřejného a soukromého sektoru. Celkové náklady na projekt činí 1 456 000 EUR. Projekt, který byl vybrán v rámci každoroční výzvy TEN-T v roce 2011, se vztahuje na provedení řady právních, finančních a technických studií k výstavbě 18,8 km dálnice D3 v Jihočeském kraji. Konkrétně se jedná o úseky ležící mezi Veselím nad Lužnicí (obec Bošilec) a Českými Budějovicemi (Borek). Na projektu se podílí jak veřejný tak soukromý sektor na principu „navrhnout-vybudovat-financovat-provozovat“ (DBFO). Vztahovat by se mohl výhledově i na provoz a údržbu jiných delších úseků této dálnice, které jsou již zprovozněné nebo ve výstavbě. Projekt bude řídit Výkonná agentura pro transevropskou dopravní síť a dokončen by měl být do konce dubna 2014.

(Od Tomáše Krystlika: ZAJÍMAVÉ – ZKUSTE TO)

CO VIDĚLY US-KAMERY V ČECHÁCH

[HTTP://WWW.PLZEN1945.CZ/KAMERY.HTML](http://www.plzen1945.cz/kamery.html)

Bohatý svět musí změnit stravovací návyky

Bohumil Řeřicha

Jídelníček bohatých zemí není stálý, ani zdravý. Především musíme redukovat náš enormní příjem masa a kalorií. Bude to dobré nejen pro životní prostředí, nýbrž i pro naše tělesné a duševní zdraví. Všude ve všech průmyslových státech bez ohledu na specifické rozdíly a rozdílné tradice a zemědělské suroviny se prosadil jednotný stravovací model, jehož hlavní znaky jsou:

- zemědělství s enormní spotřebou energie, hnojiv a pesticidů
- mocné potravinářské komplexy, které přinutily lidi přestat vařit, což je i jeden ze znaků nové kulinářské kultury, nabízejí spotřebitelům polotovary a hotová jídla. Jejich všudypřítomné výrobky jsou „zušlechťovány“ chemickými přísadami a aromatickými látkami
- mimořádně široká, globalizovaná na ročních obdobích a geografických podmínkách nezávislá nabídka potravin
- silně změněné stravovací návyky, které se do takové míry globalizovaly, že se staly na celém světě podobné

Tři faktory charakterizují naše nové stravovací návyky. Za prvé došlo ke změně výběru rostlinných a živočišných proteinů. Proti jednoznačně zmenšené spotřebě obilných a zeleninových produktů stojí značně stoupající spotřeba mléčných a masných výrobků. Např. výroba masa se od roku 1980 světově zdvojnásobila a stoupla z 136,8 milionů tun na 253,4 v roce 2005. V rozvojových zemích se dokonce ztrojnásobila ze 47 na 144,4 milionů tun.

Za druhé se dramaticky zvýšila spotřeba tuků a cukru. Rafinováním obilí, oleje, cukru ztratily potraviny velký podíl jejich hodnotných nedílných složek, mezi jiným vitamíny, minerály a vlákniny, jako druhotné rostlinné látky podporující zdraví. Tento způsob výživy, který přejímá více a více rozvojových zemí se nedá rozšířit na všechno obyvatelstvo světa, protože jednoduše nedostačují plochy k pěstování. Silným nárůstem obyvatel světa se zmenšila plocha pro pěstování na hlavu z 0,24 ha v roce 1950 na dnešních 0,12 ha. Pokud se situace s půdou bude vyvíjet i dál nepříznivě, zmenší se na 0,08 ha do roku 2050. Produktivita zemědělství se v uvedeném čase sice rovněž silně zvýšila, přesto zmenšování využitelných ploch pro pěstování má hrozivý vývoj. K náhradě stejného množství rostlinných proteinů živočišnými je potřeba 3x až 5x více zemědělské půdy a stejně tak i více energie. Zatím je celosvětově nutné pro výkrm masných zvířat v průměru potřeba 40 % sklizeného obilí. V USA je tento podíl dokonce 70 %, v Indii proti tomu jen kolem 2 %.

Tzv. západní model výživy je spolu zodpovědný za zvýšení výskytu mnoha nemocí. Chybná výživa má souvislost s nadváhou, cukrovkou, nemocemi srdce a krevního oběhu, žlučnickovými kameny, dnou, zubním kazem a některými druhy rakoviny. Např. ministerstvo pro výživu, zemědělství a ochranu spotřebitelů v Německu vyčíslilo náklady na ošetření nemocí, které jsou způsobeny chybnou výživou a nadváhou, na více než 70 miliard eur ročně. To je skoro třetina celkových nákladů na zdravotnictví. Podle údajů světové zdravotnické organizace je 1,6 miliard lidí na světě s nadváhou, z toho 20 milionů dětí do 5 let života. V Evropě zemře ročně více než jeden milion lidí na následky obezity.

Protiargument, že stále stoupající délka života ukazuje na dobrou výživu, je málo přesvědčující. Neboť to už nebude dlouho trvat, až se následky našeho životního stylu formované chybnou výživou, nedostatkem pohybu, ztíženým životním prostředím odrazí ve vyšších číslech úmrtnosti.

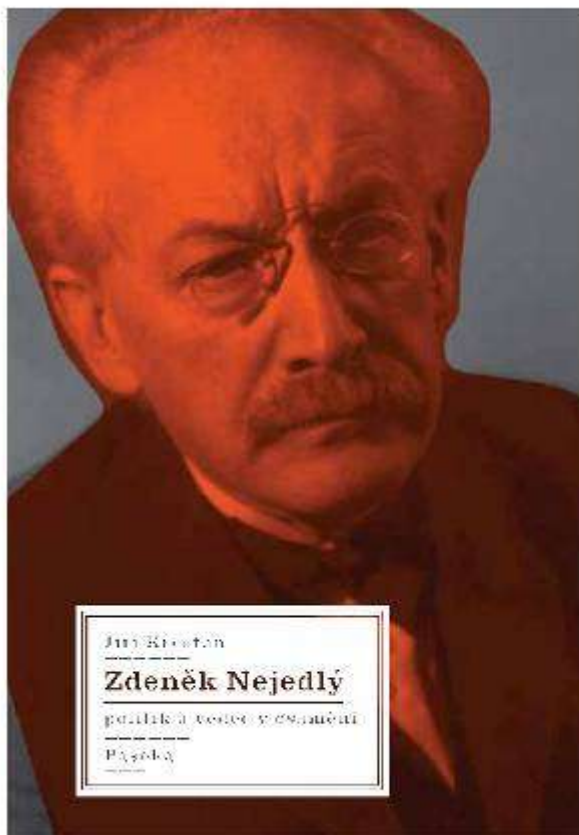
Jak má vypadat alternativní model výživy? Jaká ekologická, ekonomická, ale také kulturní měřítko můžeme stanovit, aby naše potraviny byly nejen zdravější, chutnější, nýbrž i vyráběné v souladu se životním prostředím a omezeností přírodních zdrojů? Při všech úvahách je nutné také respektovat historické a etnické tradice. Vždyť Inuit žijící na kraji ledové pustiny se stále stravuje jinak než Středoevropan. K zemědělství a způsobu výživy našich předků nevede tak jako tak žádná cesta zpět. Když ale chceme skutečně mít naše stravovací návyky stálé, musíme nějaké změnit. Např. jíst méně masa, zřít se mimosezónních produktů, které musí za námi obletět polovinu světa, a vrátit se k původním, pokud možno regionálně produkovaným vysoce hodnotným potravinám. Např. letní zelenina pěstovaná v zimě - fazole a chřest spotřebují skoro 5 litrů nafty, cukety a rajská jablíčka „jen“ od 0,5 až 1 litr, vše vztaženo na 1 kg výsledného produktu.

Silné orientování se na rostlinnou výživu neznamená, že bychom měli jako naši předkové jíst jednou za týden maso anebo žít o 600 gramech chleba a kaši z prosa. Návrat k lokálním nebo regionálním produktům v žádném případě neznamená zřeknutí se rozmanitosti anebo návrat k zemědělské soběstačnosti. Nastoupený směr však musí zastavit vzestup spotřeby masa, vajec, cukru a tuků, které přijímáme. Otázkou je, zda takovou změnu zvládneme, než nás k tomu donutí globální krize. Nedostatečné přírodní zdroje, voda, energie a zemědělská plocha ukáží nám jednu naše omezené možnosti. Příznačná je také malá odvaha vystoupit proti obezitě, byť shora uvedených 70 miliard ročně, které se vydávají v Německu na ošetření nemocí následkem nadváhy a chybné výživy, je alarmující.

Možná, že nadějí je Afrika, kde ještě existují plochy, které by mohly zajistit výživu pro stále se zvyšující počet obyvatel naší planety. Afrika potřebuje něco podobného jako byl Marshallův plán, pomoc infrastrukturou, vzděláním, stroji, odborníky. Především však musí přestat způsob rozvojové pomoci, který je pro Afriku kontraproduktivní. Na začátku 60 let, když startovala rozvojová pomoc, byly cíle růst hospodářství a redukce chudoby. V posledních 50 letech přeteklo více než 2 biliony dolarů pomoci z bohatých do chudých zemí. Dnes si však stojí Afrika na tom hůře (až na výjimky) než před 50 lety. Tehdy žilo pod hranicí dvou dolarů 10 procent obyvatel dnes je to skoro 70 %. V posledních 30 letech klesá hospodářský růst o 0,2 % ročně. Rozvojová pomoc nepřinesla rozhodující - vytvoření pracovních míst. Navíc nemotivuje. Jednou z příčin je i to, že kolem 80 % peněz je použito pro jiné věci, než se předpokládalo. Velký podíl na tom mají zkorumpovaní diktátoři a nedostatečná kontrola. 60 procent afrického obyvatelstva je kolem 25 let věku a ti chtějí pracovat. Většina afrických zemí je agrárních. Evropa však místo toho, aby zrušila ochranu svého trhu, otevřela jej pro africké výrobky a omezila nesmyslné dotace do zemědělské nadvýroby, způsobuje tak obchodním embargem africkým zemím ztrátu stovek miliard dolarů ročně. Každá kráva z EU je denně dotována 2,5 dolary. To je více, než má více než jedna miliarda lidí na jeden den.

Budoucností pro Afriku jsou genově modifikované rostliny, zelenými aktivisty odsuzované. Překážkou jsou však vysoké ceny osiv nadnárodních společností. I tyto společnosti mají podíl na neblahé situaci afrického zemědělství. Afrika nepotřebuje almužnu ale skutečnou pomoc. Pokud to Evropa nepochopí, zastoupí ji v Africe Čína.

TUTO KNIHU BYSTE SI NEMĚLI NECHAT UJÍT!!!!

Národní archiv a Nakladatelství Paseka
ve spolupráci s Masarykovým ústavem
a Archivem Akademie věd ČR, v. v. i.,
Vás srdečně zvou
na představení a křest knihy Jiřího Křestana:

Zdeněk Nejedlý politik a vědec v osamění

úvodní slovo Eva Drašarová a Luboš Velek
laudatio Petr Čornej a Martin Kučera

čtvrtek 28. 2. 2013 v 17 hodin
zasedací místnost Ústavu
pro českou literaturu AV ČR
Na Florenci 3/1420, 110 00 Praha 1
3. patro, vstup schodištěm C (přes dvůr)

Přednáší pod svým vlastním portrétem ... a citátem V. I. Lenina

Ukázky z textu

Kapitola sedmá, v níž „poslední husita“ odchází a vrací se svižné pimprle 1945–1962

„Statistice lidí čekajících na Václavském náměstí už od rána zpívaly snad podesáté Internacionálu. Náhle vypukl jásot. Díky našim štaflím, které už každý znal, jsme se dostali až k tribuně. Tvořilo ji obyčejné nákladní auto. Snad by ho měli odvézt rovnou do Muzea! Vedle předsedy strany se opírali o postranici Slánský, Zápotocký, Kopecký, velitel milicí Pavel, celý revoluční štáb. ‚Soudružky a soudruzi! Právě jsem se vrátil z Hradu. Pan prezident demisi přijal!‘ Pomyslel jsem si, že není větší štěstí nad to, které právě prožívají ti popelaví, ale vítězni mužové. V tu chvíli bych byl dal zbytek života za to, abych mohl stát mezi nimi. Potom sestoupil soudruh Gottwald po schůdcích na dlažbu. Přes kordon milicionářů se natahovaly stovky rukou. Také moje. A právě tu stiskl! Jedinou!! Jako by tím symbolicky děkoval straně, lidu, nám všem. Podal jsem ji svým soudruhům. Pak mi ji

dojatě stiskla spousta jiných. Potom jsme jeli natřískanou tramvají a bylo nám trochu smutno, že je konec. Věděli jsme, že něco podobného už nikdy neprožijeme. Socialismus zvítězil. Otvírala se před námi přímá a jasná cesta ke komunismu.“

Tak zachytil atmosféru 25. února 1948 spisovatel Pavel Kohout. Mohutná manifestace na Václavském náměstí představovala

působivou kulisu k vyvrcholení „Vítězného února“. Na korbě nákladního automobilu na Můstku stál také Zdeněk Nejedlý. Přímo po Gottwaldově boku. On to byl, kdo s Václavem Kopeckým udržoval masu ve varu, když se čekalo na Gottwaldův příjezd z Hradu. Podle svědectví Slávky Hejzlarové, jež zachytil Ivo Tretera, se prý „rudý profesor“ nejdříve zpěchoval, nechtělo se mu stanout před vzrušeným davem. Byl skvělým přednášečem v posluchárnách a sálech, jejichž uzavřený prostor ovládal tichým hlasem. Tu však nešlo tolik o slova jako o „onen zvláštní soulad myslí obrovské masy lidí“, o elektrizující sepětí davu visícího očima na polobozích na tribuně. Nejedlý cítil důležitost chvíle, říkal si snad, že právě pro ni žil. Byl právě výroční den úmrtí jeho otce, jistě si vzpomněl i na něho. Kolika rukou, které se žádostivě vzpínaly skrz kordon milicionářů, se dotkla jeho ruka při odchodu? Nejedlý se v únoru 1948 ocitl „na vrcholu“. Jak k němu dospěl? A jak blízko je z vrcholu – na dno?

FOTO PRO DNEŠNÍ DEN

Fotografové umějí různá kouzla....

PETROUŠKOVY PŘÍHODY (800)

Tak se podívejme na tu číslovku. Osm set. Přesně tolik „Petrouškových příhod“ jsme otiskli od února roku 2005. Je to úctyhodné číslo, které nám dovoluje si tak trochu zavzpomínat. V únoru roku 2005 jsme začali vydávat deník „Bruntálský Kurýr“, který nahradil doposud vydávaný tištěný list ČAS. List ČAS musel skončit z důvodů, které nestojí za to připomínat, to ošklivé co na tom bylo, je již dávno pryč. A tak se objevil nový titul. Přestože hodně našich dnešních čtenářů na to jistě pamatuje, pro zajímavost přetiskujeme hlavičku prvního čísla:

Číslo **1**/ 1. února 2005 **LEPŠÍ JE ZAPÁLIT TŘEBA JEN JEDNU SVÍČKU, NEŽ PROKLÍNAT TMU (Konfucius)**

Internetový deník Podnikatelského informačního centra Bruntálska

Od onoho 1. února 2005 až do srpna 2008 (tedy téměř celé čtyři roky) vycházel Kurýr denně od pondělka do pátku, tedy každý všední den vždy v šest hodin ráno. Byla to dost makačka. Nu a ještě v onom měsíci únoru se v redakci zjevil nápad na vydávání PETROUŠKOVÝCH PŘÍHOD. První vyšla v čísle 23, ve čtvrtek 3. března. Neměla ještě číslo, protože šlo zatím jen o náhlý nápad. Další příroda v čísle 24, v pátek 4. března měla již správně číslo 2. Tak si je přečtěte.

NAŠE NOVÁ RUBRIKA: PETROUŠKOVY PŘÍHODY

Dobré jitro. Chodíte do práce pozdě? Jak se vymlouváte? Já jsem jako student byl znám pozdními příchody do vyučování. Všechny známé výmluvy (babička, rodiče, bratr, sestra, dědeček, dopravní zácpa, zácpa a její řešení) byly již vyčerpány. Ondyno jsem zase šel pozdě. Náš třídní, profesor Dušek si chtěl na mně smlsnout. Tak copak to máme dnes za úžasnou výmluvu, Petroušek... zeptal se za hlasitého a uctivého řehotu třídy. Prosím, pane profesore, špitl jsem jakoby ustrašeně, poštovní úřad naproti škole, byl přepaden ozbrojenými lupiči. Policie uzavřela přilehlé ulice a vyjednává. Všude se střílí. Třída ztichla. To tu ještě nebylo. Profesor Dušek povstal, řekl něco jako hm... hm... a šel se podívat k oknu. Byl zabit zbloudilou kulkou... Dobré ráno. (Petroušek)

PETROUŠKOVY PŘÍHODY (2)

NEŽ PŘIJDE PODIVNŮSTKA STRANGELET ....

Tuhle to psali v nějakém vědeckém článku. Podle nějaké teorie se každý proton a neutron skládá ze tří kvarků. Při případné srážce dvou těžkých atomů (zlato) může dojít k uvolnění asi jednoho tisíce kvarků, což by mohlo znamenat vyprovokování dosud nevídané koncentrace energie. Ta by pak mohla způsobit, že kvarky by se spojily a vytvořily velmi stlačený objekt zvaný strangelet (česky asi podivnůstka). Byl by menší než atom, avšak všechno s čím by přišel do styku, by proměnil v novou, divnou formu hmoty. Takže by se mohlo stát, že tento strangelet by rázem proměnil Zemi v mrtvou superhustou kouli o průměru asi 100 metrů. Dobře. Ale to by zmizela i moje vila. A kam bych si měl dát žádost o odškodnění? Přeci nemohu doplácet na experiment nějakých vědců? Mělo by se jim to zakázat. Howgh.

Nu a třetí vyšla pochopitelně v čísle 25, v pondělí 7. března. Hledali jsme tvar i způsob, z počátku měly ty krátké fejetonky i nadpis a byly delší a delší. Až později jsme od nadpisu upustili, od délky nikoli. Třetí byla již poněkud delší:

PETROUŠKOVY PŘÍHODY (3)

KDO NEKRADE....?

Jelikož jsme v podstatě všichni z vesnice, tak mi asi dáte za pravdu v následujícím. Tuhle se vedla debata o tom, co jsou to ty mravy a zvyky, na jejichž pokleslost si stěžují většinou vzdělaní lidé a pamětníci. Těch druhých ubývá přirozeně a naší snahou je, aby těch prvních naopak přibývalo. Jeden dal v té debatě k lepšímu, že kdyby někdo v hospodě ve Švýcarsku prohlásil, jak rafinovaně podvedl finanční úřad, že by si lidé od něj štítivě odsedli. Další říkali, že to není možné. Vzpomněl jsem si při té příležitosti na rozhovor, který kdysi poskytl jednomu našemu týdeníku Zbyněk Hejda, básník, filozof, historik...Na otázku, jejíž podstatou byl právě stav našich mravů a zvyků, pan Hejda mimo jiné odpovídá: **Lidé si zvykli na to, že krást je normální. V Horní Vsi, kam se celý život vracím, jsem se souseda kdysi ptal, kde se dají sehnat drenážní trubky, a on říká: „Dojeďte si večer s trakačem do družstva.“ Namítl jsem, že to přece nejde, a on se na mě podíval jako na blba. Když před válkou na vsi někdo kradl snopy, hledělo se na něj jako na méněcenného, ale komunismus z toho vytvořil normu....** Tak vidíte, i u nás to bylo kdysi jako ve Švýcarsku, a ne že ne.

V úterním čísle jsme zveřejnili poprvé a naposledy Petrouškovu příhodu i s fotografií. Konec konců i text není zase tak zastaralý, takže snad i dnes trochu čtivý:

PETROUŠKOVY PŘÍHODY (4)

Tuhle se debatovalo o mučení a přišla řeč na skřípec. Že prý je to v současnosti frekventované slovo ve výčtu nejrůznějších erotických pomůcek. A Madona (ta zpěvačka – viz **foto toto**), že údajně k udržení kondice a zvětšování poprsí používá středověký skřípec. Je to možné, ale napadne tak člověka, co by se stalo, kdybychom se na okamžik vrátili do středověku. To by to zkoumalo, co kdo a kdy. Oni totiž středověcí vyšetřovatelé (pokusím se to popsat) to měli dobře vymyšlené. Tak prvním bylo psychické působení na obžalovaného. Ten byl za doprovodu soudců, kata a jeho pacholků odveden do mučírny, kde mu vězňové ukázali jednotlivé mučicí nástroje a pečlivě popsali jejich funkci. Cílem bylo bez dalších průtahů dosáhnout přiznání. Pokud se obviněný doznal, byl zpravidla odveden zpět do vězení, kde setrval až do vynesení rozsudku. Z 16. a 17. stol. však známe řadu případů, že i po spontánní výpovědi následoval stupeň další, protože podle mínění soudců teprve fyzické útrapy zajišťovaly úplnost doznání. Druhý stupeň znamenal vyvolávání fyzické bolesti za použití speciálních nástrojů. V Čechách, na Moravě a ve Slezsku zpravidla palečnic. Byly to železné desky, opatřené na vnitřních stranách tupými hroty, které se šroubem přitahovaly k sobě a drtily palce vložené dovnitř. Třetí stupeň představovala španělská bota. Železné formy s nerovným vnitřním povrchem svíraly na stejném principu jako palečnice vyšetřovancovy holeně a lýtka. Pod tyto desky se ještě někdy v případech tzv. zostřeného výslechu zatloukaly kladivem železné klíny, čímž se mučivý efekt znásobil. Čtvrtým stupněm byl skřípec. Obvykle jím byl žebřík s bubnovým válcem a provazem. Dotazovaný byl na žebřík položen s rukama svázanýma za zády. Jeden konec provazu se přivázal k rukám, druhý k nohám. Pohybem bubnu se provaz navíjel, čímž došlo k vykloubení horních a dolních končetin. Zostřením bylo v tomto případě pálení boků pomocí loučí či svazků svící. **A teď si sami rozhodněte: kolik byste potřebovali stupňů, abyste řekli všechno?**

Nu a poté to šlo ráz na ráz, až do té dnešní osmistovky. Třeba bude jednou doba ekonomicky příhodnější a bude moci vyjít (kdysi plánovaná) knížička „Petrouškovy příhody“. A že by se v ní objevily jen ty nejzajímavější. Uvidíme. Takže příští středu u čísla 801.

**Dnes má svátek OLDŘICH. Zítřka, ve čtvrtek LENKA/ELEONORA.
V pátek PETR, v sobotu SVATOPLUK, v neděli MATĚJ/MATYÁŠ,
v pondělí LILIANA, v úterý DOROTA a ve středu ALEXANDR.
Nezapomeňte jim blahopřát.**

